

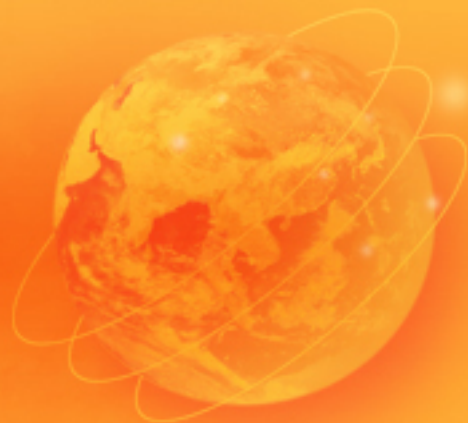
FTA

FREE TRADE AREA
เขตการค้าเสรี

บทคัดย่อ

การศึกษาผลกระทบและแนวทางการปรับตัวของ SMEs
ไทยต่อการทำข้อตกลงการค้าเสรี
ไทย – สหรัฐอเมริกา

FTA

บทคัดย่อ

โครงการศึกษาผลกระทบและแนวทางการปรับตัวของ SMEs ไทยต่อการทำ ข้อตกลงการค้าเสรีไทย-สหรัฐอเมริกา

รายงานการศึกษานี้ จัดทำโดยสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย โดยได้รับ
สนับสนุนเงินงบประมาณจาก สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) เมื่อ
ปี 2548

วัตถุประสงค์ ศึกษา วิเคราะห์ผลกระทบจากข้อตกลงการค้าเสรีแบบทวิภาคีระหว่างไทย
กับสหรัฐอเมริกาต่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบใน 8 หัวข้อ ได้แก่
ภาษีศุลกากร มาตรการทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี แหล่งกำเนิดสินค้า การคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สิน
ทางปัญญา การค้าบริการ การลงทุน บริการวิชาชีพ และนโยบายการแข่งขันทางการค้า เพื่อให้
วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเตรียมความพร้อม และสามารถปรับตัวรับผลกระทบที่อาจจะ
เกิดขึ้นได้

ผลการศึกษา สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

1. สินค้าไทยหลายรายการ จะได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร โดยเฉพาะสินค้าที่มีอัตรา
ภาษีนำเข้าสู่สหรัฐฯอยู่ในระดับสูง อย่างไรก็ตามสำหรับสินค้าที่ในปัจจุบัน ได้รับการปกป้อง
จากกำแพงภาษี และยังไม่มีการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานในการผลิต อาจได้รับ
ผลกระทบ จากการแข่งขันทางการค้าที่รุนแรงขึ้นเมื่อมีการลดภาษีลงตามความตกลง
2. อุปสรรคทางการค้าที่เกิดจากมาตรการทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี เช่น การใช้มาตรการทาง
เทคนิค มาตรการสุขอนามัยฯ อาจลดลง หากมีการเจรจาทำความตกลงกันได้ อย่างไรก็ตามการ
ให้สิทธิขาดแก่ประเทศผู้นำเข้าเท่านั้นในการระงับข้อพิพาท โดยการให้มาตรการตอบ
โต้การทุ่มตลาดและตอบโต้การอุดหนุน ตามความตกลงสหรัฐฯ-สิงคโปร์ ไม่สามารถทำให้
อุปสรรคทางการค้าระหว่างไทยกับสหรัฐฯ ลดลงได้ ดังนั้นไทยควรจะเจรจาให้มีการใช้
กลไกระงับข้อพิพาทในรูปแบบทวิภาคี (bi-national panels)
3. การย้ายเบนทางการค้าอาจจะลดลง หากมีการใช้กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่
เหมาะสม อย่างไรก็ตามสินค้าบางรายการของไทย เช่น หมวกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม แม้ว่า
จะผ่านกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าตามความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย อาจจะไม่
ผ่านกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าตามหลักเกณฑ์ที่สหรัฐฯใช้กับประเทศอื่น รวมทั้งวิธีการ
รับรองแหล่งกำเนิดสินค้าโดยภาคเอกชนตามที่ทางสหรัฐฯ ใช้ในความตกลงการค้าเสรี
สหรัฐฯ-สิงคโปร์ อาจจะมีภาระความเสี่ยงให้แก่ผู้ประกอบการไทย ดังนั้นไทยควรจะ

เจรจาให้มีการใช้กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในความตกลงการค้าเสรีไทย-สหรัฐฯ ตามกรอบความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย และเจรจาให้ใช้วิธีการรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าโดยหน่วยงานของรัฐแทน

4. การยอมรับประเด็นการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาบางประเด็นที่เหมาะสมกับระดับการพัฒนาประเทศ อาจจะช่วยจูงใจให้มีการลงทุนจากต่างประเทศมากขึ้น แต่มีข้อควรระวังว่า การให้ความคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาหลายประเด็นอาจส่งผลเสียต่อประเทศมากกว่าผลดี ไม่ว่าจะเป็นข้อตกลงในการคุ้มครองพันธุ์พืช อนุสัญญาความร่วมมือด้านสิทธิบัตร การขยายอายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์และสิทธิบัตร การขยายขอบเขตการคุ้มครองสิทธิบัตรการประดิษฐ์ และบทบัญญัติเกี่ยวกับการเข้าสู่ตลาดยาและสารเคมีที่ใช้ในการเกษตรของผู้ประกอบการรายใหม่ ดังนั้นไทยควรจะเจรจาไม่ยอมรับที่จะปฏิบัติตามข้อเรียกร้องของสหรัฐฯ ในหลายๆ ประเด็น หรือหากจำเป็นต้องยอมรับ ควรจะเจรจาให้ยืดระยะเวลาในการปฏิบัติตามออกไปอีกอย่างน้อย 10 ปี
5. การเปิดให้นักลงทุนจากสหรัฐฯ สามารถแข่งขันในภาคบริการของไทย จะทำให้เกิดการแข่งขันในตลาดเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ผู้บริโภครวมทั้งผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในฐานะเป็นผู้บริโภคกลุ่มหนึ่ง ได้รับการบริการที่ดีขึ้นพร้อมกับราคาค่าบริการที่ลดต่ำลง เช่น ในธุรกิจโทรคมนาคม และธุรกิจการเงิน เป็นต้น
6. การเคลื่อนย้ายนักวิชาชีพไปทำงานระหว่างสองประเทศมีความสะดวกขึ้น เนื่องจากทั้งสองประเทศจะมีการพัฒนามาตรฐานและหลักเกณฑ์การออกใบประกอบวิชาชีพ (Licensing) และหนังสือรับรองการประกอบวิชาชีพ (certification) ให้เป็นที่ยอมรับร่วมกัน
7. กฎกติกาในการกำกับดูแลธุรกิจจะมีความชัดเจนและโปร่งใสมากขึ้น ตามเงื่อนไขด้านความโปร่งใส (Transparency) ที่กำหนดไว้ในข้อตกลงเกี่ยวกับนโยบายการแข่งขันทางการค้าของสหรัฐฯ-สิงคโปร์ โดยอาจต้องดำเนินการบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าอย่างจริงจังมากขึ้น เพราะจะทำให้ผู้ประกอบการที่มีอำนาจเหนือกว่าไม่สามารถจำกัดการแข่งขันผู้ประกอบการรายอื่น รวมทั้งผู้ประกอบการที่เป็น SMEs ได้ อีกทั้งการบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้ากับรัฐวิสาหกิจ จะทำให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรม ระหว่างผู้ประกอบการเอกชนกับรัฐวิสาหกิจอีกด้วย

อย่างไรก็ดี มีข้อควรระวัง คือ การที่ไทยให้สิทธิพิเศษแก่สหรัฐฯ มากกว่าชาติอื่น อาจทำให้เกิดการผูกขาด ดังนั้นไทยจึงจำเป็นต้องเร่งบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้า อย่างจริงจัง เพื่อป้องกันการผูกขาดโดยผู้ประกอบการขนาดใหญ่จากต่างประเทศ